

Liturgie Wehl, 13 mei 2012

Openingslied: Psalm 33: 1 en 2 vóór het drempelgebed, 7 en 8 erna.

Drempelgebed:

Heer onze God, door u in het licht en tot het licht geroepen,
maar zo vaak levend in het schemerdonker,
ons drukmakend over wat niet ter zake doet
en alleen maar bezig met ònze wil, ònze koninkrijkjes,
bidden wij u: dring door in ons hart als twijfel en onverschilligheid
ons op een afstand houden en vernieuw ons door uw Woord
dat spreekt van genade en erbarmen. Amen.

Kyrie en Gloria:

Roepen wij tot God om ontferming voor de nood van de wereld,
want nog steeds worden er kruisen opgericht, mensen gemarteld,
kinderen voor het leven getraumatiseerd
en daarom bidden wij allen tesamen: Kyrie eleison...

om alle waanzin die deze wereld regeert,
om alle duistere machten die het steeds weer lijken te winnen van de zachte krachten,
om alles wat mensen verbittert, vernedert en menonwaardig is
bidden wij allen tesamen: Kyrie eleison...

met allen die zijn vastgelopen in hun onmacht, hun eigen kleine gelijk,
met allen die geen dromen meer hebben,
geen licht meer zien en geen gerechtigheid meer verwachten,
om alles wat ons gevangen houdt en ons het uitzicht op uw toekomst beneemt
bidden wij allen tesamen: Kyrie eleison...

Maar prijzen wij ook Gods Naam, omdat zijn barmhartigheid zonder einde is en zingen
wij gez. 461: 1, 2, 5, 6, 7.

Gebied bij de opening van de Schriften:

Wij openen ons voor u, o God, opdat uw liefde ons zal bezielen
en uw kracht ons weer richting zal geven en vaart.
Wij openen ons voor uw Geest,
opdat uw wind ons zal doorwaaien
en schoon schip zal maken tot in de uithoeken van ons hart,
tot in de diepten waar wij zelf niet komen,
door Jezus Christus onze Heer, de Levende,
de wijnstok die u onder ons geplant hebt
en die ons ruimte en levensadem geeft,
deze dag en al onze dagen. Amen.

Preek van 13 mei, n.a.v. Handelingen 10: 44 t/m 48 en 11: 1 t/m 18 (tip: lees eerst heel Hnd 10, waarvan hfdst. 11 een samenvatting en uitbreiding is) en Joh. 15: 9 t/m 17.

Na de lezing van Hnd zongen we gez. 251, na Joh. 15 gez. 252.

Een tweede Pinksterfeest, zo zou je dat verhaal uit het boek Handelingen kunnen noemen. Het wordt nog eens dunnetjes overgedaan, maar dan speciaal voor heidenen, vijandige heidenen nog wel, onderdeel van het gehate Romeinse leger, erger kon het haast niet. Moet dat nou, dat kan toch helemaal niet, was dan ook het gemopper dat Petrus ten deel viel bij zijn terugkeer in Jeruzalem. En hij had nota bene nog gedoopt ook! Gooide hij zo niet de pas verworven voorrechten van de bekeerde Joden te grabbel? En als klap op de vuurpijl had hij nog met die lui gegeten ook, onrein natuurlijk, dat doe je toch niet?

Ja, Petrus kreeg heel wat over zich heen, eenmaal terug in Jeruzalem. De Geest mag dan waaien waarheen zij wil, de goegemeente kan daar heel anders over denken! Die komen opeens met mitsen en maren die alle feestelijkheid de grond in boren. Alsof zij het alleenrecht hadden op de verbondstrouw van de Eeuwige! Dan hebben ze toch behoorlijk zitten suffen toen die Geest van wind, vuur en taal boven Jeruzalem losbarstte. Die was toch echt bestemd voor *alle* volken, Joden en niet-Joden. Die Geest houdt namelijk niet zo van dat benauwde, die laat zich niet claimen en inperken. Overal waar zij waait wordt er messiaans gedacht, gesproken, geleefd. En als dat ergens het geval was, dan wel bij die Romeinse overste Cornelius en zijn omgeving. Natuurlijk had Petrus toen meteen aan dopen gedacht, dat haal je toch niet in je hoofd om zulke mensen daarvan uit te sluiten? Dàt doe je toch niet? Waar de Geest waait, mag, ja moet, het doopwater vloeien. Had Johannes zelf niet gezegd: ‘Ik doop jullie met water, maar jullie zullen gedoopt worden met heilige Geest?’ Nou dan, gelijke monniken, gelijke kappen. Joden en niet-Joden, wat doet het ertoe, de Geest kun je niet tegenhouden en Gods gaven al evenmin.

En o ja, dat eten. Niets mis mee hoor. Als verklaring daarvoor vertelt hij van een visioen dat hij had in Joppe, van waaruit hij in verbinding had gestaan met die Romeinen in Caesarea. Trouwens, de naam alleen al was om te gruwen. Stel je voor zeg, Caesarea, de stad van Caesar, net zoiets als Hitler. Ja, Petrus had wel wat recht te zetten! Dat visioen dus, dat laken dat uit de hemel werd neergelaten tot vlak voor zijn voeten. Allerlei soorten dieren erop, het had iets ark van Noach-achtigs. Was dat ook de boodschap ervan? Allemaal schepselen Gods, rein en onrein, maar wel bestemd om de vloed te overleven omdat God dat wilde. En hij zou die moeten slachten en opeten? Nee, inderdaad, dat deed je als rechtgeaarde Jood niet, daar hield je je verre van. Maar als je dat nou tot drie keer toe bevolen wordt, steeds weer die stem: ‘Petrus, slacht en eet!’, dan wil dat toch wel iets zeggen?

We hebben al eerder meegemaakt dat Petrus *zelf* drie keer iets zei: ‘Ik ken hem niet!’ Au! En dat er iets drie keer tegen *hem* gezegd werd: ‘Hoed mijn schapen.’ Zout in de wonde was dat geweest, maar het had hem weer op z’n benen gezet, hem zijn gevoel voor eigenwaarde teruggegeven en bovendien een eerdere opdracht bevestigd. Visser van mensen moest hij toch worden? Nou, dan kon dit visioen niets anders betekenen dan dat deze ark van Noach aan hem toevertrouwd werd, compleet met heel die door God goedgekeurde levende have. Rein en onrein, blond, zwart, gespikkeld, maakt niet uit, samen vertegenwoordigen zij alle volken op aarde en allemaal zijn ze de Schepper even na aan het hart gebakken. Staande op de brug van die ark zou hij die kostbare lading veilig door de vloed heen loodsen en naar hun nieuwe bestemming leiden, om daar straks, op die nieuwe aarde, vrij en blij rond te lopen.

Zijn gehoor heeft ademloos toegeluisterd, overtuigd inmiddels van de juistheid van Petrus' inzichten. Ja natuurlijk, zò doe je dat! Samen op de aarde, dat beloofde land, nù al kunnen messiaanse dromen waar worden als de scheidslijnen wegvallen tussen Joden en niet-Joden, christenen en heidenen. Dan zeur je niet meer over rein of onrein, over wel of niet mogen dopen, want dan is er een nieuw gebod op de voorgrond komen te staan, dat van het Evangelie: heb elkaar lief. Niet als bevestiging of goede daad, maar dat dient jullie grondhouding te zijn, zegt Jezus. Een liefde die gevoed wordt door weliswaar die oude geboden te onderhouden, echter niet naar de letter, maar naar de geest ervan – en die is altijd betrekkelijk, d.w.z. afhankelijk van de persoon, de situatie, de mogelijkheden. Maar die moeten dan wel optimaal benut worden, want met deze nieuwe liefde kun je niet voor een dubbeltje op de eerste rang zitten.

Daar heeft Jezus zelf het voorbeeld voor gegeven op de avond dat hij deze woorden sprak. Hij heeft zijn feestgewaad opgeschort, is door de knieën gegaan en heeft zijn tafelgenoten de voeten gewassen. Het vuile werk opgeknapt dat doorgaans door slaven verricht werd. Zò doe je dat als je liefde wilt bewijzen: als meester slaaf worden, je niet te groot voelen om te beginnen bij het meest alledaagse en laag-bij-de-grondse. Jezus doet wat hij zegt en hij zegt wat hij doet. Zo simpel is dat in feite, hoe moeilijk wij daar ook over kunnen doen. Gewoon een stukje liefde in de praktijk, zonder hooggestemde woorden over solidariteit die verder toch nergens uit blijkt. Geen berekenende liefde, daar heeft een ander niets aan, die komt alleen jezelf ten goede. Maar dienstbare liefde, die vruchten voortbrengt waar iedereen blij van wordt, om te beginnen Jezus zelf.

Alhoewel – zei ik simpel? Dan dacht ik even niet aan de uiterste consequentie van die liefde, het desnoods geven van je leven ten behoeve van je vrienden. Dat lijkt ons toch wel een beetje veel gevraagd. Petrus dacht dat hij dat wel op zou kunnen brengen: 'zelfs al moest ik voor u sterven, ik laat u niet in de steek!' Met al zijn grootspraak kon hij dat niet waar maken. Aan deze hoge eis kunnen alleen de werkelijk groten voldoen, Jezus zelf bijvoorbeeld. En zij die door de omstandigheden gedwongen hun leven offerden voor hun vrienden, het vaderland, en zo postuum de heldenstatus verwierven. Maar vrijwillig, zomaar uit jezelf? Vaker zal het tegen wil en dank geweest zijn. Zelfs Jezus heeft verzucht: 'Vader, als het kan, laat deze beker aan mij voorbijgaan.'

Ongetwijfeld heeft de evangelist Johannes met deze woorden zijn eigen gemeenteleden willen ondersteunen en troosten. Was Jezus hen met zijn offer niet voorgegaan, had hij niet veel meer doorstaan dan wat zij nu moesten ondergaan aan vervolging en onderdrukking? Hadden we dan een andere keus, hij heeft toch òns en niet wij hèm uitgekozen? Is het niet geweldig dat te weten? Dat is toch iets om heel klein en bescheiden van te worden en bereid om over een heleboel dingen heen te stappen?

Ja, prachtige uitspraken zijn het die Jezus hier doet over de liefde die er is tussen hem en ons, tussen hem en de Vader en ons, en over de liefde die er dientengevolge bij ons onderling moet zijn. Stuk voor stuk voltreffers zijn het, gelovige *one-liners* om in te lijsten en boven je bed te hangen. En ze hebben eeuwigheidswaarde, nog steeds en misschien wel *juist* in deze tijd van ieder voor zich en je zoekt het maar uit. Je hebt weleens het idee dat Gods goede Geest het daarom maar even af laat weten. Als jullie het allemaal zo goed weten, ga dan je gang maar... De vraag is nog maar of wij daar blij mee moeten zijn. Als wij serieus werk willen maken van dat liefdesgebod van Jezus, dan zouden wij de hulp van die Geest weleens harder nodig kunnen hebben dan wij denken. Dus laat maar waaien, die goddelijke wind, hoe harder hoe liever, we zijn er klaar voor. Amen.

(hierna zongen we gez. 77)

Voorbeden:

Trouwe God, u vraagt ons op weg te gaan en vruchten van gerechtigheid voort te brengen, om dienstbaar te zijn en opofferingsbereid – geef ons de moed om daadwerkelijk met die opdracht aan de slag te gaan, en laat de vreugde omdat u van ons houdt en voor ons hebt gekozen lang voordat wij voor u kozen ons vergezellen op die weg. Geef ons alles wat wij nodig hebben om mensen naar uw hart te zijn, zo bidden wij samen: Heer, ontferm u, Christus, ontferm u..

Wij bidden u voor hen die leven met de grote angst dat zij buiten uw genade vallen en die van geloven zo'n zware plicht maken dat het bovenmenselijk wordt; voor hen die gekweld worden door boze dromen, door onrecht hun aangedaan, door slagen die zij niet te boven komen, wonden die maar niet helen willen; voor hen die zich inzetten met al hun energie voor de goede zaak van vrede en duurzaamheid, van een aarde waar het goed toeven is, maar die bedrogen uitkomen en lijdzaam toe moeten zien hoe door de macht van het geld mensen steeds meer in de verdrukking komen, uw schepping wordt uitgebuit en prijsgegeven aan de verloedering, hoor ons als wij samen bidden: Heer, ontferm u, Christus, ontferm u.

Wij bidden u voor wie de gebrokenheid van het bestaan dagelijks aan den lijve ervaren, voor wie leven in leegte, door een onvervangbaar verlies of uitzichtloosheid, onbeschermd tegen wat hun overkomt aan ziekten, verval, financiële rampspoed; wij bidden u voor wie het einde nabij weten, voor zichzelf of een geliefde, en die daar geen vrede mee hebben en worstelen met het *waarom* en het *nu al*; voor wie nog jong zijn en vol idealen, bereid om daarvoor te knokken en offers te brengen; wij bidden u voor onszelf, mensen van de dag, van het moment, elk met eigen zorgen en problemen, met onze kwaliteiten en onze gebreken en onhebbelijkheden, dat wij bovenal mensen mogen zijn van hoop en verlangen, paasmensen, die horen en doen wat Jezus ons bevolen heeft: heb elkaar lief!, zo bidden wij samen: Heer, ontferm u, Christus, ontferm u.

Stil gebed gezamenlijk Onze Vader

Het slotlied was gez. 308